

Ҳалқи соғлом, авлоди баркамол

(Боши 1-бетда)

Ҳақиқат күседа билинади, дейдилар. ЮНЕСКО маълумотларига карамонда, булгунга кунда дунёда 100 миллион бола мактабда таҳсил олини имкониятига эга эмас экан. Ер юзида ҳарбий харажатлар учун триллионлаб доллар ахратилётган (2005 йил 15 ноябрдаги маълумотга кўра, Ироқдаги урушга АҚШ 250 миллиард доллардан зиёд маблаб сарфлаган. Кейнинг бэзъи маълумотларга карамонда, бу уруш Кўша Штатларга 2 триллион доллардан ҳам кимматту шишини эҳтимоли бор) бир пайдай анишу блокларларнинг мактабга катнашини тасмилланаш учун бор-йўл 9 миллиард доллар кифоя килил экан. Зеро, таълимиң кенгкор یўл очиши хозирги даврда ҳар қачонгидан-да долзарబ ҳамиятига эга бўйли, сийсий ва диний фундаментализмга карши курашнинг энг қудратли восита-ларири бўйид.

Ҳар ким ўз қаричи билан ўлчайди. Мазкур ҳикмат замирини одамларнинг қаричи узун-кируса бўлгани каби ақл-идорки, дид-фаросати, билими ва дунёкариши ҳам бир-биридан фарқланиши билан боғлиқ аён ҳақиқат мухассим. Аниши пайдай ривожланиси ўйлайдан дадид одимлаётган ёш мустакил давлатларга «акл бўлиши»га руҳи кўйган айрим давлатларга нисбатан бу иборан кўллағанди ҳам ана шу «қаричларда турличи тафовутларни кузатиш мумкин.

Биз, одатда, билими саёс, интеллекти паст, ўз вазифасини кўнглидагиц эллай олмайдиган, ишини чала-чупла бажарадиган, кўнглини ташаббусини кишиларни «саводсиз», «чаласавод» деймиз куониб. Чунки бугун мамлакатимизда ҳарф танимайдиган, яъни том маънода саводсиз ёки чаласавод одамнинг топилиши гумон.

Дунёнинг кўплаб давлатларida эса ушбу тушунчлар ҳалигача ўз луғавий маънисиди кўлланғанда, бошчака айтганда, етакчи мамлакатларда миллионлаб гирт саводсиз кишилар борлигини инобатга оладиган бўлслак, Ўзбекистонда ҳатто «саводсизлик» тушунчининг даражаси ҳам айрим тараккиятин этган давлатларди бундай карашга нисбатан анча юқрии экани аён бўлади.

Бир мисол. Бутун дунё ахли барча соҳаларда пешқадам, дей эътироф этишига ўрганиб көлган Америка Кўшима Штатлари ахоли саводхонлиги бўйича жаҳона 49-йеринда туарекан. АҚШ таълим вазири Маргарет Спеллингнинг таш олишича, ушбу мамлакатларда 11 миллион нафар катта ёшли фуқаро на ёзиш ва на ўзиши туриди. Яна 30 миллион американлик фикат муайян хужжатларга имзо кўя

ики мамлакат - АҚШ ва Жанубий Африка Республикаси ўз фуқаролига етарила таъбии ёрдам кўрсашибини саклашни «саводсиз», «чаласавод» деймиз куониб. Чунки бугун мамлакатимизда ҳарф танимайдиган, яъни том маънода саводсиз ёки чаласавод одамнинг топилиши гумон.

